A NEMZETKÖZI ELŐKÉSZÍTŐ INTÉZET MAGYAR OKTATÁSÁNAK NÉHÁNY ELVI ÉS GYAKORLATI KÉRDÉSE

DR. GINTER KÁROLY, intézeti vezetőtanár, a Magyar Nyelvi (I). Szakcsoport vezetője

A nyelvtanulás világszerte egyre nagyobb szerepet, helyet kap az ifjú nemzedék képzésében. Egyéni és társadalmi indítékok egyaránt ösztönzik a fiatalokat, hogy nyelveket tanuljanak. Anélkül, hogy ezeket az indítékokat részletesen elemeznénk, megállapíthatjuk, hogy az a nyelvtanulás, amely a külföldi hallgatók képzésének mintegy bevezetője, mind egyéni, mind társadalmi érdekeket szolgál. A hallgatók egyéni érdekét azáltal, hogy lehetővé teszi olyan irányú és szintű képzésüket, amelyre saját hazájukban nincs módjuk. Társadalmi érdeket elégít ki azzal, hogy a küldő ország gazdasági és társadalmi fejlődését elősegítő szakokban adjuk át ismereteinket, s a tudományos és kulturális kapcsolatteremtésnek távlatilag komoly jelentősége lehet a nemzetközi kapcsolatok további alakításában. A nyelv ebben az utóbbi vonatkozásban az egyéni közlési szerep síkjáról egy minőségileg más, társadalmi méreteket öltő kapcsolatteremtő eszközzé válik.

Mindezeket elmondhatjuk valamennyi társintézmény tevékenységéről is. A mi helyzetünket azonban nem azonosíthatjuk mindenben valamennyi társintézmény helyzetével. Néhánnyal közös az, hogy kevéssé ismert nyelvet kell megtanítanunk, amely a későbbiekben nem lesz oly mértékben használható nemzetközi szinten a tudományos továbbképzésre, mint az orosz és a német. Valamennyiüktől megkülönböztet azonban az a tény, hogy nem indoeurópai nyelvbe kell bevezetnünk hallgatóinkat, hanem egy részükre teljesen idegen, sajátos kommunikációs jelrendszert kell nekik átadnunk. Vizsgáljuk meg röviden, miben áll a magyarnak, ennek a finnugor nyelvnek a sajátos jellege.

A hagyományos nyelvleírás fejezeteinek rendjében nézzük először a hangzórendszert. Hangzóink gazdagságával csak néhány távoli nyelv hangállománya versenyezhet. Ez a változatosság külső vizsgálók szerint nyelvünket széppé teszi, de a helyes hangképzés elsajátítását aligha könnyíti meg. Jellegzetes nehézsége, hogy az időtartamnak jelentés megkülönböztető szerepe van, illetve a hangok, elsősorban a magánhangzók helytelen időtartamú hangoztatása az eredetileg értelmes szavakat jelentés nélküli hangzócsoporttá degradálja. A magánhangzók két változatának időtartam-aránya 1:2, 1:2,5. A rövid és hosszú hangzók megszokott mennyiségi normái jel-

legzetes ritmust adnak szavainknak, s e ritmus legalább olyan fontos összetevője szavaink hangalakjának, mint a magánhangzók minősége. Vannak olyan magyar tájnyelvek, amelyekben a köznyelvhez képest rendszeres hangzóhelyettesítéseket találunk. Ezek azonban nem módosítják a rövidség-hosszúság mennyiségi különbségét, így megértjük a tájnyelvi beszélőket. Elgondolható, hogy milyen nehéz a szó hangalakjában ezt a ritmusképet is megtanítanunk a külföldiekkel. Hasonló a probléma ahhoz, amit egyes ázsiai nyelvek tanulásában tapasztalunk, ahol a hangsorhoz hangfekvést, jelentést módosító dallamot is el kell sajátítani.

A ritmus, a hangzók időtartamának konvencionális változása különös jelentőséget ad a magyarban a szótagoknak mint hangnál nagyobb szóalkotó elemeknek. Különösen érezhető ez a mondat dallamának a kialakításában, ahol az emelkedő-eső dallamváltozásnak igen határozott, szótagokhoz kötött szabályai vannak. A mondat dallama a beszélő szándékának a kifejezése, amely az objektív közlési tartalomra, az üzenetre épül az egész társadalom használatában álló, mindenkitől értett, mégis sok esetben egyéni változatban.

A nyelvleírás másik területe a szókészlet, a szótár vizsgálata. Bár a magyar nyelv több évezredes fejlődése, a magyar nép hosszú vándorlása során igen sok új szótári elemet olvasztott magába, a finnugor alapszókincs ma is nyelvünk leglényegesebb részét, mintegy törzsét alkotja. A jövevényszavaknak csak egy része olyan, hogy az indoeurópai /latin/ nyelveket beszélők részére valóban segítséget jelent nyelvünk tanulásában. Gyakorlatilag tehát szinte minden szót újként kell megtanulnia annak, aki hazánkban kíván egyetemre járni. Ez bizonyos kiegyenlítettséget hoz a munkába, a szótanulás tekintetében nincs előnyös vagy előnytelen helyzetből induló hallgató. Más oldalról azonban komoly segítséget ad szókészletünk jó belső szervezettsége, a szóképzésnek és a szóösszetételnek, a belső szóteremtés e két forrásának gazdagsága. Képzőrendszerünk annyira világos és élő, hogy ha a hallgatóink véletlenül olyan önálló szóalkotást végeznek, melyet a magyar anyanyelvűek nem használnak, a létrehozott eddig nem létező szót minden nehézség nélkül megértjük.

A szótan, az alaktan és a mondattan az ismert nyelvek bemutatásának három hatalmas fejezete. Ez a magyarra megállapított, a latinból örökölt rendszer csak bizonyos nehézségekkel tartható fenn eredeti formájában. A magyar szavaknak nincs olyan szófajra jellemző formai mutatójuk, mint a klasszikus modell, a latin nyelv szavainak. Hogy egy szó milyen szófajhoz tartozik, az tehát nem alaki tényezőkből állapítható meg, hanem a jelentéséből, formalizálva legfeljebb a mondatban betöltött szerepéről – ez azonban már inkább a mondattan része. A mondattá fűző toldalékolás tehát, amely nyelvünkben igen változatos, s melynek pontos szabályai vannak, lényegében az üzenetből levezethető, a mondathoz s nem a szóhoz kötött formarendszer. Feltűnő ebben a formarendszerben, hogy az igét, mely maga viszonylag rövid paradigmasorral rendelkezik, igen gazdag határozórendszer veszi körül, s ez a változások térbeli és időbeli paramétereit igen

pontosan behatárolja. Az igeképzés elevensége igen nagy nyelvi tömörítésre nyújt lehetőséget.

Jellegzetessége nyelvünknek a kötetlennek mondott szórend, amely sokkal kötöttebb, mint ahogy azt a magyarul spontán beszélők legnagyobb része gondolja. Igaz, hogy bizonyos kötött belső szervezettségű tömböket leszámítva egy adott szócsoportot szinte tetszés szerint építhetünk ki mondattá, de a változatok közül csak egy felel meg a kommunikáció kontextuális követelményeinek. Vagyis lehet egy mondat szórendje önmagában jó, tehát a nyelvben megvalósítható forma, ugyanakkor a valóságos szövegösszefüggésben használhatatlan, helytelen.

Mindebből látható, hogy a magyart tanulónak igen gazdag, sok szabállyal pontosan körülbástyázott, belsőleg igen jól szervezett nyelvi szert kell elsajátítania.

A munka tárgyát megismerve nézzük meg a nyelvelsajátítás folyamatának a két pólusát, a tanárt és a diákot.

Tanáraink magyar-idegennyelv szakos oktatók. Anyanyelvük a magyar, elsajátítottak legalább egy idegen nyelvet, vagyis megismerték a nyelvtanulás nehézségeit. Rendelkeznek mindazzal a módszertani ismerettel, melyet az egyetemi képzés megadhat, s — tételezzük fel — mindazokkal az egyéni adottságokkal, melyek a felkészült oktatóból valóban jó oktatót varázsolnak. Mindez a mi intézetünkben szükséges, de nem elégséges feltétele az eredményes nyelvoktatásnak. Meg kell tanulni saját anyanyelvünket kívülről szemlélni, úgy, ahogy a hallgatóink látják. Nekik nem olyan természetesek a magyar nyelv szerkezetei, mint az anyanyelven beszélőnek, egyáltalán, nekik csak néhány rövid, a nyelvoktatásban is programozható szakasz lehet természetes; minden más magyarázatra szorul. Ebbe az alapállásba helyezkedve kell végezni az oktatást, s ezt a szemléletet elsajátítani igen nehéz, fáradságos munka. Segítséget jelent benne az, hogy a budapesti egyetem már készít fel ifjú tanárjelölteket erre a feladatra is.

A diákokról szólva utalhatok mindannyiunk — vendégek és hazaiak — napi tapasztalataira. Munkánkat befolyásolja a hallgatók előképzettsége; ez csak kivételes esetekben jelent valóságos magyar nyelvi ismereteket, legtöbbször valamilyen idegen nyelv ismeretét. Már az is nagy előny, ha a hallgató ismeri anyanyelvének rendszerét, képes azt a konkrét nyelvi valóságtól elvonatkoztatva mint rendszert szemlélni. Voltaképpen ezt a rendszerszemléletet segített építeni az idegen nyelvek tanulása folytán szerzett tapasztalat is, hacsak ez a nyelvtudás nem valamiféle teljesen direkt módszerű folyamat eredménye.

A diák munkáját motiválja a cél: másként tanulja nyelvünket az, aki kizárólag eszköz-jelleggel kívánja használni /ilyen a hallgatóink döntő többsége/, s másként sajátítja el az, aki célt is lát abban, hogy magyarul megtanul. Ennek a motivációs különbségnek az eredménye az, hogy a bölcsész-hallgatók az átlagnál jobban, pontosabban megtanulnak magyarul, míg az

egyéb szakirányokban a szaktárgyi oktatás intenzív belépésével a magyar nyelv háttérbe szorul. A köznyelvi beszédhelyzetekben már mozogni tudó hallgatók azt gondolják, hogy a természetes életszituációval megtámogatott nyelv képes az elvontabb szaktárgyi ismeretek pontos kifejezésére is. –Nyilvánvalóan kihat a tanulásra a beilleszkedési igény: ez egyébként nemzetenként különböző. Vannak hallgatók, akik rögtön meg akarnak ismerkedni országunkkal, mások az egész tanév folyamán alig mozdulnak ki a diákotthonból. A kapcsolatteremtési igény nemcsak egyéntől egyénhez vezethet, hanem az egyéntől – aki egy más társadalom képviselője is egyben, vagyis él benne társadalmi hovatartozásának gondolata – a társadalom felé is. Ez utóbbi kapcsolatnak igen jelentős tudatformáló szerepe van.

Vizsgáljuk meg a továbbiakban, hogy hogyan valósul meg intézetünkben a megismert nyelvi jelrendszer átadása, milyen módszereket s ezeken túl milyen didaktikai alapelveket kell szem előtt tartanunk az eredményes munkához.

Módszereinket elsősorban a célok határozzák meg, másodsorban a valóságos lehetőségek, adottságok befolyásolják. A beilleszkedés, a közösségi ember létfeltételeinek megteremtése vezet minket arra, hogy a tanításunkban a nyelv kommunikatív funkcióját helyezzük előtérbe. Azonnal használható nyelvi ismereteket akarunk adni, olyanokat, amelyek egy adott nyelvi szinten rögtön alkalmasak valamely kommunikációs feladat betöltésére – legyen az akár pusztán az üdvözlés, a köszönés. Oktatásunkban a nyelvtannak – a bölcsészek kivételével – nincs helye mint külön tantárgynak, ismeretanyagnak, hanem a gyakorlati nyelv, a beszéd és az írás elsajátítását meggyorsító szabályrendszernek kell lennie. Ez a szabályrendszer annak ellenére, hogy az egységes magyar köznyelv gerincét tanítja meg, eltérő, pontosabban szólva hiányos lehet a hallgatók anyanyelve, esetleg jól ismert közvetítő nyelve szerint. Azokat a jelenségeket, amelyek a célés az anyanyelvben azonosak, kevesebb nyomatékkal, rövidebb gyakorlással kell tanítanunk, vagy éppen tudottnak kell vennünk, míg a teljesen új vagy a részlegesen eltérő formák megtanítását több magyarázatnak, gyakorlásnak, ismétlésnek kell biztosítania. Ezen a téren igen fontosak számunkra a kontrasztív, összevető nyelvészeti kutatások eredményei. Hazánkban elsősorban magyar-orosz, magyar-német, magyar-francia, magyar-angol viszonylatban folynak ilyen vizsgálatok.

A funkcionális szempontból fakad az a tény is, hogy a nyelvleírás minden fejezetét – hangtan, szótan, mondattan – egyszerre kell építenünk, hiszen a helyes mondatok megalkotásához mindig mindenre szükség van. Nem várhatjuk tehát meg a tökéletes artikuláció kialakítását egyes hangokon; rögtön szavakon, sőt mondatokon, párbeszédeken kell tanítanunk a megközelítően helyes kiejtést, párhuzamosan, de nem azonos energiával építve a hangképzést és a szerkezettant. Az első időkben a hangképzésnek nagyobb szerepet kell kapnia, a hibás beidegződést ugyanis később igen nehéz javítani.

Az eddigi gyakorlatnál nagyobb figyelmet kell szentelnünk a nagyobb intonációs egységeknek, a szószerkezetek, mondatok nyomatékviszonyainak, beszéddallamának. Hogy azonban a hallgatók erre a tényezőre is ügyelhessenek, fel kell szabadítanunk a figyelmüket az üzenetet felépítő sok részlettevékenység tudatos elvégzése alól; minél több mondatépítő mozzanatot automatizálnunk kell, s erre mind a nyelvi órák adott részét, a tanítás kijelölt fázisait, mind a nyelvi laboratóriumi órákat felhasználjuk.

Ahogy elméletileg előre meghatározhatóan módosítják munkánkat a hallgató nyelvi adottságai, ugyanúgy befolyásolja a tanórai gyakorlatot az egyes hallgatók egyénisége. Ez jelentős mértékben meghatározza a tanulás ütemét, eredményességét. Az ütem, az elért nyelvi szint azonban mutat bizonyos általánosabb vonásokat is. Ahhoz például, hogy a teljesen más nyelvi rendszerből érkezők megragadják nyelvünknek a lényegét mondatszerkesztésének a rész-szabályokat átfogó legfőbb elveit, 5–6 hónap tanulásra van szükség. Tipikusan ilyen ütemet mutatott a vietnami hallgatók előkészítése akkor, amikor ez csak Magyarországon folyt. /Jelenleg hazájukban kapnak a vietnami hallgatók olyan alapozást, hogy hozzánk már a kritikus időpont után érkeznek, s így eredményeik mind nálunk, mind később az egyetemeken jobbak az előző években feljegyzett adatoknál./ De megfigyelhető más, rövidebb szakaszú munkagörbe is: a magyar nyelvben 5–6 hét után mélypont, telítettség mutatkozik, amelyet lassú emelkedés követ, majd még egy hullámvölgy után jutnak el a hallgatók a decemberi féléévi vizsgákhoz. A szakórák januári tömeges belépése újabb mélypontot jelent, melyből 5–6 hét után ocsúdnak fel diákjaink; március elejétől a hónap végére eső szaktárgyi beszámolók csökkentik a nyelvoktatás hatékonyságát.

Módszereinket befolyásolja a közvetítő nyelv megléte vagy hiánya is. Bár vannak olyan tanáraink, akik beszélnek hazánkban kevéssé ismert idegen nyelveket /arab, vietnami, koreai, mongol/, számuk nem minden évben elégíti ki a szükségleteket, ezért sem gyakorlati, sem elméleti megfontolásból nem törünk lándzsát sem a direkt, sem az indirekt módszer mellett. Igyekszünk ezekből a ritka nyelvekből alapvető szószedetet adni a hallgatók kezébe. Nem egy ilyen szógyűjtemény első magyarországi vállalkozásnak tekinthető; az elmúlt hetekben készült el például a magyar-laoszi szószedet. Más tekintetben sem zárkózunk el az idegen nyelvű magyarázatoktól. Az első félévben nyelvünket és országunkat bemutató és a társadalmi beilleszkedést elősegítő előadásokat tartunk idegen nyelveken. Ugyanakkor azonban feladatunknak tekintjük, hogy minél előbb maga a magyar nyelv váljék a szellemi kapcsolatteremtés, a magyarázat eszközévé. Törekszünk tehát az új nyelvi rendszer kiépítésére, de nem gondoljuk azt, hogy az anyanyelv – esetleg a közvetítő második nyelv – rendszere kikapcsolható a hallgatók tudatából.

Meg kell jegyeznünk, hogy gyakorlati szempontból is csak a közvetlen társadalmi, személyes érintkezés nyelvében szükséges az anyanyelv kikapcsolásáig felgyorsítanunk a reakciók ütemét. A szakképzésben gondolnunk kell arra is, hogy diákjaink hazájukba visszatérve ismereteiket anyanyelvi

környezetben hasznosítják, adják valami módon tovább. Ott pedig a magyar nyelv – mint ahogy más, részükre idegen nyelv is – már nem használható.

Módszereink további variálását teszi szükségessé az, hogy csoportjaink részben egynyelvűek, részben többnyelvűek. Az első esetben a tanár nyelvtudása meghatározza a közvetítő nyelv létét vagy hiányát – természetesen arra törekszünk, hogy legyen. Az utóbbi esetben azonban – hacsak a tanár nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy valamennyi nyelvet beszéli legalább alapfokon – egyesek részére van közvetítő nyelv, másoknak nincs. Ilyenkor nemcsak a magyarázat jó logikai felépítésére van szükség, hanem nagy tapintatra is, hogy a közvetítő nyelv egyeseket előnyben részesítő jellege ne gátolja a többieket a megfelelő haladásban, illetve ne legyen feszültségek forrása a csoporton mint közösségen belül.

A nyelvi változatosság magyarázata, hogy csoportszervezésünk első alapelve az, hogy milyen szakirányban akarnak tanulni a hallgatók. Így vannak agrár, közgazdász, bölcsész, mérnök, orvos és vegyész irányultságú csoportjaink. A közös nyelv szempontja, a második rendező elv így a gyakorlatban már nem érvényesülhet teljesen, ebből következik vegyes nyelvű – kisebb szakirányokban igen vegyes nyelvű – csoportjaink létrejötte. Ki kell tehát használnunk azokat az előnyöket, amelyeket mind az egyik, mind a másik lehetőség kínál, s meg kell próbálnunk csökkenteni a két szervezési forma hátrányos velejáróit. Az egynyelvű csoport előnye lehet a tanár alkalmas megválasztásával az érthető magyarázat és a kontrasztív vizsgálatok előrejelzéseinek tudatos felhasználása, hátrányos azonban, hogy a hallgatók egymás között nem használják, gyakorolják kellőképpen a magyart. A soknyelvűség megnehezíti az értelmezést, sokféle kontraszt figyelembevételét igényelné a tanártól, de a magyart mint közösségformáló eszközt rögtön az emberi kapcsolatok kialakításának szolgálatába állítja.

Csoportjaink tanévbeosztása a következő: az első félévben legalább 10 héten át heti 33 órában tanulják a magyar nyelvet. Törekszünk arra, hogy a hallgatóknak ennél hosszabb idő, 14 hét álljon rendelkezésére a tanuláshoz, ezért tanévünket szeptember 12. körül kezdjük. Az így nyert időtöbbletet részben a magyar, részben a szakirányonként szükséges tantárgyak oktatására fordítjuk. Szervezésileg ez azt jelenti, hogy vannak 14 és 12 hetes első félévvel dolgozó csoportjaink. Az első hat hetet minden esetben kizárólag a nyelvoktatásra tartjuk fenn a már említett 33 heti órában. A 7. héten átengedünk hat órát a belépő első szaktárgynak, a 11., illetve a később induló nál a 10. tanulmányi héten megjelenik a második szaktárgy újabb hat órában. Ebből hármat a magyar ad, hárommal pedig a heti óraterhelést növeljük. A szaktárgyak belépését kísérletek előzték meg. Ezeknek a mérései, ellenőrzései azt mutatták, hogy a magyarul vezetett szakórák megfelelő tanári felkészülés és nyelvi fegyelem esetén – bár pillanatnyi ingadozásokat okoznak – összességükben nem rontják a magyartanulás hatékonyságát. Külön kérdés, hogy a szakórák elérik-e a kívánatos intenzitást.

Az első félévben tanított tárgyak egyébként a következők:

	1.	2.
Agrár	matematika	kémia
Bölcsész	leíró nyelvtan	történelem
Közgazdász	matematika	történelem
Mérnök	matematika	fizika
Orvos	fizika	biológia
Vegyész	kémia	matematika

A felsoroláshoz két megjegyzést kell fűznöm. 1. A matematika oktatásának megkezdését az indokolja, hogy tapasztalataink szerint igen nagy szükségük van rá hallgatóinknak a magyarországitól sokszor eltérő szakmai felkészültségük miatt, és ez a legkevésbé beszédigényes tárgy, mivel önálló belső jelrendszerrel dolgozik. A matematika szóigénye alig éri el a történelem szókincsének negyedét-ötödét. 2. A filológusok szaktárgyai 4-4 órában lépnek be, mivel náluk szaktárgy marad mindvégig maga a nyelv is. Ez adja az ő esetükben a szaktárgyakra fordított 12 óra harmadik harmadát.

A második félévben a magyar nyelvre heti 12 óra jut, az általánosan tanított "Magyarország" című tárgyra kettő, a szaktárgyakra 21 óra. Ezt az utóbbi időt az első félévben már megkezdett tárgyakon kívül egy harmadik is segít kitölteni. Ez az agrárcsoportokban a biológia, a bölcsészeknél az irodalom, illetve a művészek esetében a művészettörténet, a közgazdász csoportokban a politikai gazdaságtan, a mérnököknél a kémia, az orvosoknál a biológia, végül a vegyészeknél a fizika. Megemlítendő, hogy a filológusok magyarra fordított óraszáma az általános 12-vel szemben 17.

Valószínűleg feltűnt, hogy a filológusok részére külön óratervet készítettünk. Számuk az utóbbi években növekedett, jelenleg ők képezik hallgatóink 8-10%-át. Igen fontosnak tartjuk jó előkészítésüket egyrészt azért, mert szaktárgyaik – magyar leíró nyelvtan, magyar történelem, magyar irodalom, művészettörténet – teljesen újak a hallgatóknak, akik érkezésükkor nem rendelkeznek semmiféle szakmai előképzettséggel, másrészt mert a magyarországi képzés világviszonylatban is szinte az egyetlen mód arra, hogy valaki nyelvünkkel és irodalmunkkal egyetemi studiumok szintjén, főszakként megismerkedjék. Egyébként az ő képzésükben tudjuk legjobban összekapcsolni a nyelvi és a szaktárgyi oktatást, hiszen a szaktárgyakat tanító kollégák másik egyetemi szakja a magyar nyelv.

Ismertetve a csoportokat, a munkamenetet, röviden megemlítem, hogy év végi eredményeink magyar nyelvből több év óta kiegyenlítetten 65-68%-os tudásszintet mutatnak. Ebből szám szerint viszonylag kevés az a hallgató, aki a minimális elégséges tudásszintet /41%/ sem éri el. Minthogy az elmarasztalás arányát a szaktárgyak jelentősen növelik, általában hallgatóink 10%-a nem bocsátható záróvizsgáink után egyetemre. Ezek vagy visszatérnek hazájukba, vagy külön engedéllyel még egy esztendeig hallgatói maradnak intézetünknek.

Az elmondottak alapján megállapítható, hogy intézetünkben nincs könnyű dolguk sem a diákoknak, sem a tanároknak. Ugyanakkor igen jelentősnek tartjuk oktató-nevelő tevékenységünket mint a szocialista és a fejlődő országok között épülő kapcsolatok szerves részét, s ebből a nézőpontból előretekintve igyekszünk munkánkat állandóan fejleszteni, javítani. Ezt a célt szolgálják most készülő új tankönyveink, tanáraink eszmei és szakmai továbbképzése, bekapcsolódásuk nyelvünknek más nyelvekkel való összevetésébe, más országokban való tanításába: intézetünk tanárai eddig négy földrészen kapcsolódtak be a felsőoktatásba, s elismerés fogadta munkájukat. Mindezt áttekintve elismeréssel kell adóznunk az elmúlt 25 esztendő tevékeny munkásainak, e szakma: "a magyar mint idegen nyelv" megteremtőinek, úttörőinek, s munkájukat tovább fejlesztve úgy gondolom, bizakodással nézhetünk az elkövetkező évek, évtizedek elé is.

ПРИНЦИПИАЛЬНЫЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ ОБУЧЕНИЯ ВЕНГЕРСКОМУ ЯЗЫКУ В МПИ

д-р Карой Гинтер, старший преподаватель, зав. спецгруппой венгерского языка (I)

(резюме)

Обучение языкам - всемирное явление, служащее индивидуальным и общественным целям. Освоение венгерского языка происходит в сложном взаимовлиянии угрофинских, и отличающихся от них других языковых свойств.

Помимо особенностей, определённых объективными языковыми факторами, учебный процесс формируется под влиянием личности преподавателя и студентов, а также уровня их знаний и конкретной цели учёбы.

Центральный принцип обучения и основная задача языка едины - это коммуникация. В преподавании живого языка грамматика играет роль катализатора, она имеет самостоятельное значение только в обучении филологов. Так называемый "директный метод" и метод, основанный на использовании языка-посредника вопрос не принципиальный, а практический, зависящий от наличия языка-посредника.

В докладе далее освещаются вопросы, связанные с организационными проблемами обучения венгерскому языку, а также с достигнутыми нами результатами.

EINIGE THEORETISCHE UND PRAKTISCHE FRAGEN DES UNGARISCHUNTERRICHTS IM INTERNATIONALEN VORBEREITUNGSINSTITUT

dr Károly Ginter, Dozent, Leiter der I. Sektion für ungarische Sprache im Internationalen Vorbereitungsinstitut, Budapest

Resümee

Das Sprachstudium ist eine Welterscheinung und dient persönlichen wie gesellschaftlichen Interessen. Das Erlernen der ungarischen Sprache – welche eine finnisch-ugrische Sprache ist, und deshalb in wichtigen Zügen von der Muttersprache fast aller Studenten abweicht – wird durch ihre eigenartigen Eigenschaften stark beeinflusst.

Neben diesen Faktoren wird die Arbeit auch durch die Persönlichkeit des Lehrers und der Studenten sowie durch die Zielstellung der Aufbereitung des Lehrmaterials geprägt.

Unsere Methodik stellt die konstitutive Aufgabe der Sprache: die Kommunikation in den Vordergrund. Beim Unterrichten einer gesprochenen Sprache dient die Grammatik nur als Hilfsmittel um das Verstehen zu beschleunigen. Eine selbständige Bedeutung hat sie nur bei der Ausbildung von Philologen.

Das Verwenden von Vermittlersprachen oder der direkten Methode ist keine theoretische, sondern von den Sprachkenntnissen des Lehrers und der Studenten abhängige praktische Frage. Organisatorische Fragen und Ergebnisse werden noch im Referat erörtert.